౧ రెండు తలలు పగిలాయి

ఒకటి
ప్రేమకోసము.
మరియొకటి
కులాచారము కోసము.

పదు మూడేండ్ల ఆ చామనచాయి అమ్మాయిని చూచీ చూడంగానే, వొక విధమయిన అర్థం తెలీని ఆందోళన యేదో రేకెత్తింది అతనిహృదయంలో. ఆ చిలిపికళ్ళలోని అమాయకత్వమూ, ఆచూపుల అమాయకత్వంలోని నైర్మల్యమూ, అతన్ని కలవర పరచాయి – ఆకలవరం చాల అపూర్వమైంది.

ఒకరిని చూచి వొకరు నవ్వుకున్నారు. ఆనవ్వులో యేదో తెలియరాని వొకవి ముగ్ధభావం తళుక్కుమంది– అతడు అమృతహస్తాలతో పిలచాడు – ఆమె సుధారస పరిప్లుతం అయిన కళ్ళతో మాటాడింది – అతడు తేట తియ్యని పిలుపుతో 'అమ్మాయీ!ఎవరిపిల్లవు' అని పలుకరించాడు.

'నేనాండీ?' ఆకంఠస్వరంలో ఇంద్రజాలం వుంది.

'ఊ'

'రావిని'

'రామీ – రావీ – అది నీపేరు వెట్టిదానా–ఎవరమ్మాయివూ?'

'వెంకడి చెల్లెలినండీ'

'వెంకడూ–ఏవెంకడూ?'

'అయ్యో బాబూ యెఱుగరూ పెద్దకాపుగారి చాకలి'

'చాకలీ .. చాకలిపిల్ల... చాకలి'అని తనకు తెలీకుండానే అప్రయత్నంగా మూడుసార్లు గొణుక్కున్నాడు. పాపం ఆఅమ్మాయి కది అర్థం కాలేదు.

'ఊ, అవును అన్నిసారులంటారేం'? అంది అమాయకంగా.

'ఏవీలేదు. నిన్నెప్పుడూ చూడలేదనీ'

'రోజూవస్తుంటాను యీ గుళ్ళోకి'

'నిన్న వొచ్చావా?'

'లేదు'

'మొన్నా?'

'ఊహూ, మరీ, వారం రోజులనించీ, ఉష్ణంవస్తోంది. అందుకనీ మా అన్న వెళ్ళొద్దు, అడే పోయిందిలే అన్నాడు'

'యీవేళ కాస్త–'

'ఆ సులువుగానేవుంది కానీ – మిమ్మల్నీ ఎప్పుడూ చూడలేదు.'

'అవును. ఈ వూరు కాదు. చదువుకోడానికి వొచ్చాను యీ ఆచార్యులవారివద్ద.'

'ఊపూరుకాదూ, చదూకోడానికి వచ్చారు–ఒక్కరే–అమ్మనీ నాన్ననీ వదలేసి వుండగలరా?'

పాపం కళ్ళమ్మట నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి అతగాడికి, అమ్మా, నాన్నా పోయింతర్వాత అంత మృదువుగా, అంత తీయగా మాటాడింది ఆ అమ్మాయి వొక్కతే... తనతల్లి ప్రేమనూ – తండ్రి వాత్సల్యాన్నీ మళ్ళా జ్ఞప్తికి తెస్తోన్నదామె' వొక్కతే ... వణకు కంఠంతో,

'అమ్మా – నాన్నా ... అమ్మా – నన్నే వదలేసినారమ్మా' అన్నాడు.

'ఏవీ'

'మంచివాణ్ణి కాననీ'

'మీరు మంచివారు కారూ! ఎలా వదలిపెట్టారమ్మా నేనే అయితేనా?' లోతులేని ఆమాటలు వినేసరికి ఏడుపూ–నవ్వూ–కూడా వొచ్చాయి.

ముత్యాల్లాంటి రెండు అశ్రుకణాలు రాలాయి...వో హాటి దుఃఖాశ్రువు...రెండోది ఆనందాశ్రువూ.'

'అదికాదు చనిపోయింరమ్మా'

'సచ్చిపోయారు – చ్చ్ – చ్చ్–పాపం–ఒక్కరే–నాలాగే–మరేం...నాకు అమ్మా–నాన్నా నిద్దట్లోవచ్చి అవీ యివీ చెబుతూంటారు – మీకో?'

బరువైన వొక వేడికన్నీటి చుక్కే జవాబు.

'నాకు అన్నా, వదినా అయినా వున్నారు – మీకూ–పోనీ నేరోజూ యిలావస్తుంటా లెండి.'.

'ఎందుకూ–నాకోసం వా–ఉహూ–వద్దు'

'ఏం?'

'ఏవీ లేదు – యీ నిర్భాగ్యునికోసం'

'కాదు–యీ గుడి తుడవడానికి ఎట్టాగూ రావాలి కదూ?'

'తుడవడానికని వస్తావూ–ఆ చేతులతో–ఆమెత్తని, నున్నని, బంగారు చేతులతో–ఆఖరికి దేవాలయం అయినా సరే ..వీల్లేదు'

'మరెలా'

'ఎలాగోలా'

'పోనీ వుత్త నేవస్తా లెండి'

'ఎందుకూ'

'మీరు. ఎంచక్కా– ముద్దుగా చెబుతారన్నీ–మం–చి–వారు'

'మీ అన్నయ్యకన్నా నా'

'అన్నయ్యకంటేనా– వుండండి చెబుతా...ఊ–మీరే మంచివారు...మరి నేనూ'

'నువ్వు అందరికన్నాను – భుజాలమీదకి వేలాడుతోన్న ఆ నల్లటి జుట్టూ–ఆముఖం ఎంచక్కా ఎలావున్నాయో–ఆకళ్లూ–నావంకే చూస్తూ–నన్ను పలుకరిస్తూన్నట్టు'

'మీకళ్లూనూ, అబ్బో ముద్దొస్తున్నాయి. ఆ నున్నటి శరీరం ..మీతో జట్టుకట్టక పోతే ఏవన్నా తోస్తుందీ – ఇదిగో చేతిలో చేయివేస్తున్నా యిక్కణ్ణుంచి మనిద్దరం జతా.'

'ఊ'

'మరచిపోయాను'

'ఏవిటి'

'మీ పేరూ'

'చండీదాసు'

'చండీదాసూ–అంత పెద్ద పేరు మరచిపోతానమ్మా నేనూ'

'పోనీ దాసు అను'

'ఉహూ. అలా బావుండదు. –చండీదాసని అంటాను–చండీదాసుకదూ. యింటికి వెళ్లాక మరచిపోతానేమో–చండీదాసు–చండీదాసు యీసారి మరచిపోను లెండి–నా పేరో,'

'రామీ–ఎన్నోరోజులు తపస్సుచేసి సంపాదించుకున్న అతీతమైన ఆనందపు తునుకను మరచిపోవడంవే...అన్నం తినడం మరచిపోవచ్చు–చదువుకోవడం మరచిపోవచ్చు–సంధ్యావందనం మరవ్వచ్చు – ఆఖరికి నన్ను నే మరవ్వచ్చు –నీ పేరుమాత్రం ..'

౨

'దాంగా, ఇక్కడున్నావా–నీకోసం తోటంతా వెతికాను...నిన్న మనం మొక్కావేం ఆకొండకోనకూడా చూశాను'

'ఎందుకూ'

'నీకోసంవే'

'నేనిక్కడుంటే అవన్నీ వెతకమని ఎవరు చెప్పారు?'

'ఏవరుచెప్పారా ... ఎవరా...నీకళ్ళతళతళలు ... నీలోవున్న శాంతినిచ్చే వొక చల్లని వెలుగు...అవీ.'

'నాకనులకన్న మీవే ఎంతో ముద్దుగా వుంటాయిగా మరి మీ కోసం నేను నేవెతకనే'

'వుత్తది. నీకనులే అందంగా వున్నాయి'

'మరి అందుకనే నమ్మా'

'ఏవిటమ్మా'

'మీవే'

'అయితే నువ్వునాకోసం వెతకుతోన్నావన్న మాటే'

'నేనేనా? వెదకడం లేదు'

'వెదకుతున్నావు. నీకు తెలీదు'

'ఏవిటమ్మా-నాకు తెలీకుండా వెతకడం ఎట్లాగ? - మీతో మాట్లాడితే ఇంతే- అన్నీ అర్థంలేని మాటలు'

'ఏమో'

'మరి నేను మీకోసం వెతకడం లేందే అంటారేం'

'పోనీ లేదులే'

'లేదుగదా'

'ఊఁ, మరి వేగంరా'

'వుండండి యిహ రెండే వుండాయి'

'రావీ, అవన్నీ వొక్కతవే ఎలా వుతికావు-ఏవీ చేతులు...అయ్యో ఎలా పొక్కులెక్కాయో.'

'అలవాటు'

'ఏం అలవాటు - ఇక్కణ్ణుంచి వుతక్కు'

'బువ్వో'

'నేను పెడతాలే'

'ఎక్కడదీ'

'బిక్షమెత్తి'

'అమ్మో. బిక్షంవెత్తడమే. నాకోసంవనీ'

'బిక్షమే కాదు ఏపనైనా -'

'నేనంటే ఎందుకండీ మీకంతా - పూర్వజన్మంలో మనం ఎవరమో'

'ఏమో ఎవరు చెప్పగలరు -ఆకళ్ళలోని నీలిమబ్బులు ఎలాటి హృదయాన్నైనా ఆర్ద్రిమొనరిస్తాయి-అంతే తెలుసు నాకు'

'మరి అంత అలా అంటున్నారు కదా - ఒకవేళ నేను మీకు కనపడకుండా వుండాలసొస్తేనో'

'ఏవిటీ-కనపడకుండానా- ఎందుకు రావాలి-వస్తే...నే బ్రతికివుండగా రాదు-వస్తే... రాదు - రాకూడదు...రానీయను'

'మనయిష్టంవా? అలావుండాలని వుంటే'

'అలావుంటే ... ఎందుకుంటుంది- వుండదు - వుండనీయను వుంటే మార్చేస్తాను. బలవత్తరం అయిన విధి వ్రాతను కూడా తుడిచివేసింది సావిత్రీ సత్యవంతుల పవిత్ర ప్రణయం'

'మీతో మాటాడుతున్నానసీ, వదినా, అన్నా కోప్పడుతున్నారు. మీ ఆచారులుగారు చంపేస్తానంటున్నారు -వూళ్ళోఅంతా గుసగుసలే'

'ఏవిటో వెధవ ప్రపంచం. అర్థంచేసికోలేని నిర్భాగ్య లోకం...ఊఁ - చేస్తారు... తలపగులగొట్టే యీ యోచనలన్నీ యిపుడెందుకూ-రా-కుశాసాగా యిక్కడ కూచుని కబుర్లు చెప్పుకుందాం- అదిగో చూడు ఆరంగురంగుల పాలపిట్ట సెలయేటి కలకల ధ్వనులతో శ్రుతిగలిపి విహంచేరవంతో మనోజ్ఞంగా ఎలా పాడుతున్నాదో'

'ఇదిగో వస్తా'

'ఆ పక్షులు రెండూ చూడు రావీ!...జంటగా ఎలా ఎగురుతున్నాయో నీలిమేఘాల్లోకి, రెక్కలల్లాడిస్తూ'

'ఇదిగో ఇలాచూడండి ఆ చిత్రవర్ణాల పాలపిట్ట ముక్కుతో నీళ్ళుపీల్చి ఎలా తాగిస్తుందో'

'అదంతా ప్రకృతియొక్క ప్రణయతత్వం. ప్రేమ తెలీని మానవజాతికది అర్థంకాదు'

'అబ్బా చూడండి వాటి వంకచూస్తే ముద్దొస్తోందీ'

'అవును...మరచిపోయాను, అన్నం తిన్నావ్'

'లేదు-ఇదిగో యిక్కడకే తెచ్చుకున్నా-కాస్సేపుండి తింటా లెండి-మీరో'

'ఇంకా లేదు'

'నయం వేగా-ఇంకా లేదుట - అయితే యీవాళకి ఆటలూ వద్దు-పాటలూ వద్దు- వెళ్ళి అన్నంతినిరండి ముందు'

'ఉహూ'

'ఏంవీ'

'వద్దు'

'ఎందకనీ'

'వుత్తనే'

'ఆకలి వేయదూ-అయితే నేనూ తిననూ'

'అలాకాదు-నువ్వుతిను'

'ఉహూ'

'నామాట వినవూ'

'నామాట వినరూ-పోనీ అసలు కారణం ఏఁవిటో చెప్పండి.'

'ఆకలి వేయక.'

'పుత్తది'

'నిజఁవే'

'కాదు-అదిగో మీకంఠ స్వరమే ధ్వనిస్తోంది-ఏదో వుందని-చెప్పరూ'

'ఏఁవీలేదు'

'ఏఁవీ లేకపోవడ మేఁవిటీ ...అయితే...అదేఁవిటీ ... ఆకళ్ళ నీళ్ళేఁవిటీ - ఆమాట వణకేఁవిటీ-ఏఁవండీ'

'...........'

'చెప్పరూ-నన్ను చంపుకు తిన్నట్టే చెప్పకపోతేనీ'

'అబ్బే ఏఁవీలేదోయీ'

'వున్నదే'

'మామూలే'

'అంటే'

'నీతో మాటాడుతున్నాననీ ఎవళ్లూ వారం యివ్వనన్నారు'

'మీఆచారులుగారూ'

'నీతో మాటాడ్డం మానేవరకు పాఠాలు చెప్పనన్నారు-తనకు కనపడవద్దన్నారు'

'ఇదంతా యీదరిద్రదేవత మహిమ - యీపెద్దమ్మ వదిలితేగాని మీకు సుఖం వుండదు-నా మూలాన్ని మీ కులంవాళ్ళంతా...'

'రాఁవీ నువ్వులేకపోతే ఏవన్నా వుందీ...నాకు నవజీవనం-పోశావు-లేని సంతోషం యిచ్చావ్...నాకులం అంతా వొక ఎత్తు-నువ్వొక ఎత్తు-ఆ-కాదు-ప్రపంచం అంతా వొకయెత్తు-నువ్వొకయెత్తు'

'ఆ యీదరిద్ర'

'తేప తేపకు అలా అనకు ...ముందు అన్నంతిను'

'అన్నంలాగే వుంది బ్రతుకు...మీరు తినకపోతే నేను మాత్రం తింటానా'

'తిను చిట్టీ'

'మీకు వారందారికేవరకూ నేనూ తిననూ'

'తినవూ'

'ఉహూ'

'పోనీ, మనిద్దరం తిందాంరా'

'మనిద్దరంనా... యిక్కడా'

'ఏఁవీ'

'...ఏఁవీలేదు - అయితే ఆమోదుగాకులు కొయ్యండి నాలుగు'

పక్కనేవున్న మోదుగు చెట్టుమీదవున్న కోవిలమ్మ యీ అభాగ్యజీవి ఉదంతం కావల్సు జాలిగొంతుతో పాడుతోంది. ఇందాకటి ఆపాల పిట్ట రెల్లుమొక్కమీద తిష్ట వేసి ప్రియురాలి కేసో తిని పిస్తూ అతన్ని పూరిస్తోంది.

అతడు నాలుగు మోదుగాకులు తెంచాడు. కింద వున్న కొబ్బరీనులతో వొక ఆకుగా కుట్టాడు ఆనాల్గింటినీ.

'ఎంచక్కా కుట్టారండీ విస్తరూ'

'ఏఁవీ చేతగాకపోతే ఎలా-ఇద్దైనా-'

'ఎవరైనా వస్తారేమో-రండి గుడిసలో కూచుందాం -ఏదో గుడిస...మీ గుడిలా వుండదు'

'అలాకాదు...అది రాతి గుడి-ఇదిప్రణయదేవాలయం. అక్కడధిష్టానదేవత-జీవమే లేని కఠినపాషాణం - ఇక్కడధిదేవత నవజీవనం యిచ్చే నీవూ-అక్కడుపాసకులు-తోడిమానవుల కష్టపరంపరలను చూచి వొక్క అశృకణమైనా రాల్చని దౌర్భాగ్యసోదరులూ-ఇక్కడర్చకులు-నేనూ-నాలోవున్న ప్రతి జీవాణువున్నూ-అంత- అంత ...వ్యత్యాసం వుంది.'

'చాల్లెండి వర్ణనా' అని వదులువదులుగా వున్న ముడి నుండి విడువడి ముఖంమీద వయ్యారంగా వూగిసలాడుతోన్న తుమ్మెద వెంట్రుకలను సవరించుకుంటూ ఆ చిన్ని లేతచేతులతో అతని వేళ్ళను మృదువుగా తాకింది రమ్మనీ. తల్లి వెనకాలె వెళ్ళే

లేగదూడలా కిక్కురుమనకుండా వెళ్ళాడు—బెదరు చూపులతో పచ్చిక బయళ్లందు కసవుమేసే లేడిజంటలా కూచున్నారిద్దరూ అన్నం ముందు.

దూరాన యెండుమావిడాకుల గలగల...కాళ్ళీడ్చుకుంటూ, బొజ్జ అల్లాడిస్తూ, కాలయముడిలా వస్తున్నాడు ఆచార్యులు – కళ్ళెదుట యీ దృశ్యం...ఇంకేవుందీ – ప్రపంచం కూలిపోయింది...ప్రళయం వచ్చేసింది ఆయనదృష్టిలో...కలికాలం అంతా అక్కడే—అప్పుడే కనపడింది అయ్యవారికి—రాక్షసి... పిశాచి...మహామ్మారి... తయారయ్యింది ..ఆఁఆఁ వెధవ... మాలకూడు – చాకలికూడు— అంటూ వెంటనే, పక్కనే దగ్గరగా చాకలిపొయ్యివద్దవున్న దుంగనెత్తి సత్తువకొలదీ విసరేశాడు పిచ్చికోపంతో...

'అమ్మా—సచ్చా—అయ్యో...చండీదాసు—చ—ం—డీ—' ఇహ మాటాడలేక పోయింది—ఇదంతా వొక్క ముహుర్తంలో—సినీమాలో ప్రకరణాల్లా జరిగిపోయిందతని ముందు...

'శనివదిలిందా ... ఇంకా లేదూ...' అని కంఠం నొక్కబోతాడు ఆచార్యులు. చండీదాసు ఆతన్ని వెనక్కిలాగేస్తూ 'నారామి – నాజీవకళ—వదలండి' అంటూ ఏడుస్తాడు.

'తగులడు— ఏడు— ప్రాయశ్చిత్తం' అని గావుకేకలు వేస్తూ యింకాకోపం పట్టలేక పడివున్న రామివైపు వురిమి చూస్తాడు ఆచార్యులు. కాలితో తన్నబోతాడు.

చండీదాసు కవోష్ణరక్తం మరింత వేడెక్కుతుంది. నెత్తుటిలో తడిసివున్న, దుంగనెత్తుతాడు, రెండుచేతులతోనూ.

'ఎందుకూ'

'ఎందుకా...' పిచ్చిగా నవ్వుతాడు.

'ఎందుకా – ప్రాయశ్చిత్తం – ప్రాయశ్చిత్తం...నా బంగారురామి' అని శక్తీల్లని వొక్కపెట్టు పెడతాడు ఆచార్యునిశిరంమీద...

మిలమిలలాడుతూ ప్రవహిస్తోన్న సెలయేరు జాలిగొంతుతో ఏదో చెబుతుంది చండీదాసుకి.

—కంటిపూడి జానకిరామ చౌదరి,

ఇంత సౌందర్యమెందులకే ?

*

ఇంత సౌందర్యమెందులకే త్వదీయ
పాదములు కందునను భీతి బాటలందు
పూలవెదజల్లుచుఁ ముందు బోవు నన్నుఁ
జూడ నించుక కనురెప్ప లాడవేని.

*

ఇంత సౌందర్య మెందులకే త్వదీయ
రూపరేఖా విలాసమ్ము తేప తేప
జూచినఁ దృష్టిదోషమ్ము సోకుననుచు
కనుల బంధించుకొను నన్నుఁ గని యొకింత
కరుణ బిలువంగ పెదవులు కదలవేని.

*

—తన్నీరు కృష్ణమూర్తి, బి.ఏ.